

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2615/2018
13.06.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац, Јелене Боровац, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Вања Гајић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Управа за извршење кривичних санкција, Окружни затвор у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3822/17 од 07.03.2018. године, у седници одржаној 13.06.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3822/17 од 07.03.2018. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3822/17 од 07.03.2018. године у преиначујућем делу, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужене и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 1754/17 од 07.07.2017. године у ставовима првом, другом и четвртом изреке.

У преосталом делу ревизија се **ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.500,00 у року од 15 дана по пријему пресуде, под претњом извршења.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1754/17 од 07.07.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде штете по основу мање исплаћене зараде за период 01.01.2007. године закључно са 31.12.2010. године исплати новчане износе ближе описане у том делу изреке са законском затезном каматом. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да у корист тужиоца уплати надлежном фонду ПИО доприносе за обавезно пензијско осигурање за период 01.01.2007. до 31.12.2010. године по важећим прописима из области социјалног осигурања на дан уплате. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба у делу захтева у којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на утврђени

износ разлике уплати порезе. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3822/17 од 07.03.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке. Иста пресуда преиначена је у ставу првом и другом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете по основу мање исплаћене зараде за период 01.01.2007. закључно са 31.12.2010. године исплати новчане износе са законском затезном каматом ближе описане у том делу изреке.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, описно се позивајући на члан 404. ЗПП-а.

Одлучујући о дозвољености изузетне ревизије, Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови из члана 404. ЗПП-а, због потребе уједначавања судске праксе, због чега је прихватио одлучицање о ревизији као изузетно дозвољеној и одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана у делу који се односи на накнаду штете по основу мање исплаћене зараде, а неоснована у делу којим је одбачена тужба.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац запослен код тужене на пословима шефа Одсека за ... у Служби ... Окружног затвора у По звању је саветник, а према решењу од 19.03.2007. године утврђена је VIII платна група III платни разред и коефицијент од 2,79 за обрачун и исплату плате од 01.01.2007. године, да се коефицијент увећава за 10% по основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем. Државни службеник чија би основна плата после 01.01.2007. године била мања од плате коју би имао 01.01.2007. године задржава плату коју је имао 01.01.2007. године, док његова основна плата применом закона којим се уређују плате државних службеника не достигне плату коју је имао 01.01.2007. године. Тужиоцу припада додатак на плату за сваку пуну годину дана оствареног у радном односу увећаног за стаж и осигурање који се рачуна са увећаним трајањем у износу од 0,4% од основице сразмерно времену проведеном на раду. По основу решења од 04.02.2011. године тужиоцу, државном службенику који је распоређен на пословима шефа Одсека за ... у Служби ..., који је разврстан у звање саветник, одређена VIII платна група, III платни разред и коефицијент за обрачун и исплату плате у висини од 2,79 увећан је за коефицијент за 30% по основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, тако да укупан коефицијент износи 3,63. Ово решење примењује се од 14.01.2011. године. Решењем од 04.02.2011. године промењен је проценат увећања коефицијента тужиоца са 10 на 30% све уз образложење да је Уставни суд 14.01.2011. године објавио одлуку и утврдио да члан 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата Управе за извршење заводских санкција није у складу са Уставом и законом.

Захтевом од 30.11.2012. године тужилац се обратио туженој за доношење решења о измени решења Министарства правде Управи за извршење заводских санкција од 12.02.2007. године у погледу увећања коефицијента по основу радног стажа који се рачуна са увећаним трајањем уз предлог утврђења новог процента увећања коефицијента по основу стажа са увећаним трајањем од 30% увећањем коефицијента од 2,79 и то за период од 01.01.2007. до 31.12.2010. године. Тужилац није подносио жалбу у управном поступку нити је водио управни спор против решења тужене од 19.03.2007. године. Решење којим је увећан коефицијент за 10% је правноснажно и извршно, а измену тог решења је тражио по подношењу ове тужбе.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужба поднета благовремено јер је у конкретном спору у питању накнада штете у виду потраживања из радног односа која застаревају у року од три године од настанка обавезе. Поред тога, тужиоцу је причињена штета због тога што је тужиоцу извршено увећање за 10% уместо да је увећање за 30%. С обзиром да је одредба члана 7. став 3. Уредбе престала да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику РС", наведено поступање се сматра неправилним радом државног органа и да је тужена на основу члана 172. ЗОО дужна да надокнади штету проистеклу доношењем неуставне и незаконите Уредбе на основу које је тужиоцу утврђен мањи коефицијент за обрачун плата од оног који је утврђен законом. Уставни суд није доносио одлуку о начину отклањања последица наведене неуставне одредбе, нити је Влада Републике Србије као орган тужене у оквиру својих овлашћења обезбедила извршење наведене одлуке Уставног суда за спорни период неуставног и незаконитог умањења коефицијента за обрачун плате тужиоцу, због чега по оцени првостепеног суда, тужилац има право на накнаду штете.

Супротно, по оцени другостепеног суда тужиоцу је за спорни период вршена исплата плате у складу са Уредбом о коефицијентима из 2007. године, а одлука Уставног суда нема ретроактивно дејство јер делује од дана објављивања, па с тим у вези нема основа за накнаду штете јер је тужиоцу плата исплаћивана према Уредби која је била важећа за спорни период. Због тога је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Становиште другостепеног суда није правилно.

Одредбом 262. став 2. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“ 85/05), прописано је да лице коме се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем плата се, сразмерно степену увећања стажа осигурања, увећава до 30% од плате која је законом утврђена за одговарајућу платну групу.

По члану 263. став 1. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“ 85/05 и 72/09), прописано је да, директору Управе и запосленима стаж осигурања може се рачунати у увећаном трајању, тако да се сваких 12 месеци ефективно проведених у обављању послова рачуна највише до 16 месеци стажа осигурања. Одредбом става 2. овог члана, да, лицима из става 1. овог члана коефицијент се сразмерно степену увећања стажа осигурања увећава до 30%. Одредбом става 3. овог члана, да, висину коефицијента за обрачун и исплату плата у Управи утврђује Влада. Одредбом става 4. овог члана, да, радна места на којима се

стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем споразумно утврђује министар надлежан за правосуђе и министар надлежан за послове пензијског и инвалидског осигурања.

Према члану 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у Управи за извршење заводских санкција („Службени гласник РС“ 16/07), било је прописано, да државним службеницима којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, а чије радно место је разврстано у звање вишег саветника, самосталног саветника и саветника, коефицијент се, без обзира на степен увећања стажа, увећава за 10%. Уставни суд Републике Србије, одлуком ИУ број 63/07 од 18.11.2010. године („Службени гласник РС“ 1/11 од 14.01.2011. године), утврдио је да одредба члана 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плате у Управи за извршење заводских санкција („Службени гласник РС“ 16/07 и 21/09), није у сагласности са Уставом и законом и да не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 2, члана 7. ст. 1. и 2. и члана 10. Уредбе из тачке 1.

Тужилац је на основу члана 172. Закона о облигационим односима – ЗОО („Службени лист СФРЈ“ 29/78, 39/85, 135/89, 57/89 и „Службени лист СРЈ“ 31/93), поднео тужбу за накнаду штете проистекле доношењем неуставне и незаконите уредбе на основу које је тужиоцу утврђен мањи коефицијент за обрачун плате од оног који је одређен законом.

Одлуком Уставног суда је констатовано да члан 7. став 3. наведене Уредбе није у сагласности са Уставом и законом. Уставни суд није донео одлуку о начину отклањања последица неуставне Уредбе, нити је Влада Републике Србије, у оквиру својих овлашћења, обезбедила извршење одлуке Уставног суда за спорни период неуставног и незаконитог умањења коефицијента за обрачун плате тужиоцу, а тужена је донела одлуку којом је тужиоцу признала право на увећани коефицијент само за период од 14.01.2011. године, односно од доношења одлуке Уставног суда па убудуће. Доношењем решења од 25.01.2011. године, тужена је изменила своју претходну одлуку о висини коефицијента тужиоцу, донете на основу незаконите Уредбе, али само за период после 14.01.2011. године, чиме није отклоњена штета коју је тужилац претрпео за тужени период, што представља незаконит рад тужене. Због тога, по оцени Врховног касационог суда тужена је на основу члана 172. ЗОО дужна да тужиоцу накнади штету проистеклу доношењем неуставне и незаконите Уредбе на основу које је тужиоцу утврђен мањи коефицијент за обрачун плате од оног утврђеног законом.

Како је првостепени суд на основу обрачуна утврдио висину разлике између обрачунате зараде по неправилно одређеном коефицијенту и зараде која би тужиоцу припадала по правилно одређеном коефицијенту, Врховни касациони суд је преиначио другостепену пресуду и потврдио првостепену.

Предмет правне заштите у овој парници је накнада штете, што представља грађанско правни спор у смислу члана 1. ЗПП, па је о тужбеном захтеву надлежан да одлучи суд опште надлежности.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Ревизија није основана у делу којим је одбачена тужба.

Законом о пореском поступку и пореској администрацији утврђен је поступак утврђивања наплате и контроле јавних прихода на које се овај закон примењује, права и обавезе пореских обвезника, регистрација пореских обвезника и пореска кривична пријава и прекршај. Према члану 3. став 2. овог закона порески поступак се спроводи по начелима и у складу са одредбом закона којим се уређује општи управни поступак. С обзиром да се наплата пореза спроводи према правилима општег управног поступка, редован суд није надлежан да у парничном поступку одлучује о захтеву запосленог за уплату пореза. Због тога је тужба тужиоца у овом делу правилно одбачена на основу члана 16. став 3. ЗПП.

На основу члана 414. ЗПП одлучено је као у ставу трећем изреке.

Тужиоцу су досуђени трошкови ревизијског поступка на основу члана 161. ЗПП, а исти се односе на име ангажовања пуномоћника из реда адвоката за састав ревизије износ од 12.000,00 динара, на име таксе на ревизију 2.600,00 динара и на име таксе на ревизијску одлуку 3.900,00 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ.

**Председник већа
судија
Предраг Трифуновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић